

Meghívó

Az Ókortudományi Társaság 2023. március 17-én, pénteken 17.00 órakor kezdődő felolvasóülésére, amelynek programja:

Németh György

(ELTE BTK Ókortörténeti Tanszék)

Dobozba zárt átkok

A Kr. e. 5. századtól kezdve bukkannak fel olyan átoktáblák és/vagy viaszbabák, amelyeket kis ólomkoporsóba vagy ólomkapszulába zártak. A legkorábbiakat a Fekete-tenger medencéjéből és Athénból ismerjük, a legtöbbet pedig Rómából. Az viszont csak egy hadrumetumi kapszulára jellemző, hogy az átokszövegen kívül az átok felírására szolgáló bronz *stylus*t is belezárták. A *stylus* sokáig lappangott, de néhány hete újra megtalálták.

Bélyácz Katalin

(PTE BTK Klasszika-Filológia Tanszék)

Homéros a varázsgemmákon

Előadásom kiindulópontja egy kalcedón amulettgemma, amelyet Párizsban a Cabinet des Médailles-ban őriznek (Paris, Cabinet des Médailles ltsz. Froehner.XIV.34). A darab a feliratos gemmák közé tartozik, kép nem található rajta, csupán az egész A oldalát betöltő felirat. A darab felirata Homéros *Ilias*ának két egybehangzó sorával azonosítható: VIII 69, XXII 209. A darab közöletlen, egyetlen említéskor a gyűjtemény katalógusában a varázsgemmák közé sorolták. A varázsgemmák *corpus*ában azonban nincs párja. Amilyen gyakori ugyanis a görög-római ikonográfia a varázsgemmákon, olyan példa nélküli a görög irodalmi idézet. Értelmező kontextusát tehát ennek a darabnak nem a gemmák között, hanem más műfajokban érdemes keresnünk. A gemma feliratának értelmezéséhez két jól kirajzolódó körbe tartozó forrásokat kell felidézni. Az egyik az ún. Homéromanteion, amikor Homéros szövegét jóslásra használták, a másik, amikor a homérosi sorokat a *PGM*-ből kölcsönzött kifejezéssel valamilyen módon *paredros*ként alkalmazzák, tehát segítőként, amulettként – gyógyításra (*therapeia*), harag megfékezésére (*thymokatochon*), barátok szerzésére (*pros philous*). Előadásomban a jóslásra és amulettként használt Homéros-idézetek forrásait tekintem át. Ennek alapján próbálom meg értelmezni a kiragadott homérosi sort tartalmazó darabot, és kísérlek meg hipotézist fogalmazni annak a gondolatnak a születéséről, amely Homérost végső autoritásnak tartja.

Helyszín:

ELTE BTK A épület, Kari Tanácsterem
Budapest, VIII. ker. Múzeum körút 4/A, magasföldszint